

veče! Ubogi bolniki v Sloveniji niso našli usmiljenja ne pri demokratih — ne pri samostojnih, ki so v vladni veščini Med tem, ko so za naše bolnike v finančnem odboru zahrbtno črtali po izobne svote, pa so ravno zadnje dni vrgli iz državne kase ogromne svote za organizirane razbijaške tolpe. — Vlada v Beogradu je nalašč najela ruskega polkovnika Ledebova, kateri ima naročilo, da v Hrvatski, Bosni, Hercegovini, Dalmaciji in Sloveniji organizira takozvano „Narodno Obrano.“ To je tajna organizacija, ki ima namen, nastopiti ob priliki proti katoliško mislečim Slovincem in Hrvatom — posameznikom, prav posebno pa proti organizacijam, ki sedanjim prostozidarški vladi niso po volji. „Narodna Obrana“ se tajno organizira po vzorcu zloglasnih laških fašistov, ki ubogim Slovincem v Primorju zažigajo hiše, ropajo in pobijajo.

Zloglasni carsko-ruski polkovnik Ledebov roma sedaj tajno od mesta do mesta na račun državne kase in organizira tolpe, ki bi naj ogrožale one, kateri hočejo ostati zvesti svojim slovenskim hrvatskim in katoliškim našolom.

Za Hrvatsko je dobila ta tajna fašistovska organizacija dne 15. februarja 1922 izplačano svoto 300.000 K. Dne 28. februarja t. l. je naša vlada zopet izplačala v to svrhu 292.000 K. Torej za Hrvatsko skupno 600.000 K. Za Slovenijo bodo izdane približno enake svote. V organizacijo sprejema Sokole, delamrčne postopače in razno sodrgo. Osnovno misel je izrazil minister Pribičević.

Pa ne samo to! V državne preračunu so vladne stranke postavile tačko: za policijo, detektive in konfidentne (ovaduha) ogromno svoto več milijonov. Samo za Slovenijo znaša svota približno 1 milijon.

Ministra Pribičevića spravlja po Beogradu vedno truma detektivov in policajev. Celo v gostilno ga spremiljajo in tam pijejo na račun države. Tudi minister dr. Kukovec je imel v Celu krog sebe vedno po tri do štiri detektive. Framazonski demokrati pač imajo nemirno vest in zato jih spremlja velik broj bajonetov in revolverjev.

In vse to je bolj potrebno, kakor skrb za uboge bolnike!

Slovensko ljudstvo! Glej, tako gospodarijo v Beogradu vladne stranke, v katerih se demokrati in hinavski samostojneži in katere lepo podpirajo sovjajni demokratje s svojim Etninom Kristanom!

Slavoloki za demokrata dr. Kukovca.

V seji zakonodavnega odbora v Beogradu dne 8. marca je dr. Kukovec v odgovoru na zahtevo poslancev Jugoslovanskega kluba o avtonomiji nedeljene Slovenije izjavil, da večina slovenskega naroda ne zahteva ne avtonomije ne nedeljene Slovenije. Slovensko je zatrdal, v obraz pobarvan z rdečico zavoljo protestnih medklicev poslancev Ljudske stranke, da mu je „narod“ na njegovih zborovanjih v

Tako je govoril, stoječ vrh griča in sloneč na bergli — ves stari in nekdanji Dolgi John v besedi in obnašanju.

„Majhno iznenadenje imamo pripravljeno za vas!“ je nadaljeval. — „Nekoga tujca imamo tule, he, he! K nam je prišel stanovat, zdrav je in čvrst, kakor dren in spal je kot kladca, prav ob moji strani!“

Med tem je zlezal doktor Livesey črez plot in se je približal kuharju. Opazil sem, kako se mu je izpremenil glas, ko je rekel:

„Pa ne morebiti Jim —?“

„Jim, pravi pravcati Jim!“

Zdravnik je obstal kakor ukopan, in nekaj trenutkov je minilo, da se je spet zgenil.

„Dobro, dobro! Najprvo dolžnost, potem pa zabava! Tako bi tudi vi dejali, Silver! — Pogledajmo bolnike!“

Kruto mi je pokimal in stopil v kobo.

V smrtni nevarnosti je bil, pa ni mu bilo tega videti. Pregledoval ter preiskoval je bolnike, kot da bi bil na obisku pri kakim miroljubnim angleški rodbini na deželi. Njegovo obnašanje je vplivalo na upornike. Mirni so bili in delali so se, kakor da bi se ne bi-

Sloveniji izjavil popolno zaupanje. Poslanec dr. Hohnjec mu je upravičeno zaklical: „Kakšen narod! Mogli ste vsakega svojih poslušalcev dati fotografirati!“ Potem je dr. Kukovec, prevzet od svetega navdušenja za edinstvenost države v znamenju in pod pritiskom centralizma, svečano povdarjal, da so Slovinci popolnoma zadovoljni z delitvijo Slovenije, s centralizmom in sedanjim svojim položajem ter da z veseljem pričakujejo, da se bo v razdeljeni Sloveniji upeljal popolnoma centralizirani upravni sistem. Pričakovati je, da bodo Slovinci svojemu velikemu navdušenju za beogradski centralizem dali duška s tem, da bodo v centralizem zaljubljenega poslanca dr. Kukovca sprejeli s slavoloki in s trompetami. Te trompete pa bodo zaigrale „Abzugmarsch“ nje — in njegovim centralističnim tovarišem iz Samostojne kmet. stranke.

Nekaj o pravdarski strasti.

(Dopis iz kmet. vrst.)

Ze dobra tri leta upamo in se tolažimo, da se bo enkrat obrnilo na — boljše, a vedno drčimo v gospodarsko-finančnem oziru navzdol. Od dne do dne rasteta draginja ter nezadovoljnost po mestih in deželi. Naš kmet in viničar in kmet. delavec, ki so za časa vojne poplačali dolgeve in si tudi nekaj prihranili, že niso samo porabili z žuljavimi rokami prisluženih prilivov, ampak tudi tičijo v dolgovih bol, kot kedaj poprej pred in med vojno. Glavni krivci našega gospodarskega propadanja pri temelju naše agrarne države — pri kmetu so: brezbržno koritarska vlada, v nedolžljivost segajoči davki, draginja in lanska slaba letina.

Vse te ravnokar našteje uničevalce kmet. stanja smo že večkrat ob široko obravnavali v našem listu. Tokrat se hočemo dotakniti še enega — glavnega škodljivca kmet. stanja, ki je v sedanjih žalostnih časih bolj nevarna kmetu kot kedaj poprej, in to je: kmet. strast malenkostnega tožarenja pri sodniji. V Sloveniji ste se pojavili zadnje leto dve pošasti, ki hočejo tudi kmeta prifirati na kant: izvanredno veliko število bank in advokatov. Banke preskrbujejo kmetu denarni kredit po 17%, za vsako banko pa staja dva ali trije advokati, ki komaj čakajo, da spremita kmeta z banko ter sodniško pomočjo na boben.

Kmetje, srednji ter mali posestniki, varujte se bank. advokatov in sodne.

Res je, da mora večših človek — tudi najmiroljubnejši — k sodniji, da si pribori pravico. A pozabiti pa ne smemo, da je v našem kmetu nekako vkoreninjena strast tožarenja in letanja krog advokatov ter sodnij. V malih treh in Slovenskem, kjer je bil pred vojno po eden advokat ali eden notar, so sedaj najmanj dva do trije, o mestih niti ne govorim. Vsi ti odvetniški posredovalci pravice dobro izhajajo, si kupujejo od kmetov posestva in vinograde. In zakaj to? V na-

lo prav nič zgodilo in bi bil doktor Livesey še vedno zdravnik na krovu „Hispaniole.“

„Dobro, prijatelj!“ je dejal mornarju z obvezano glavo. „Vaša črepinja je iz jekla, se zdi. — In vi — George? Čudno barvo ste dobili! — Hudo se vas je lotilo! — Ste vzeli zdravilo?“

„Seveda ga je vzel!“ je pripomnil Morgan.

„Mnogo mi je na tem, veste“, je govoril doktor Livesey zelo prijazno, „da ohranim vaše življenje za kraba — in za vašala!“

Uporniki so se spogledali, pa so molče požrli zbadljive besede.

„Dick se ne počuti dobro!“ je rekel eden.

„Ne —? Stopite sem, Dick, pa mi pokažite jezik!“ — Kajpada, kako bi se neki počutil dobro! Jezik ima, da bi se ga Francozi ustrašili! — Mrzlca!“

„To je zaradi tega, ker je raztrgal sv. Pismo!“

„To je zaradi tega, ker ste vi vsi skupaj veliki osli!“ ga je zavrnil gospod Livesey. „In ker vsi skupaj nimate toliko pameti, da bi ločili nezdrav, okužen zrak od zdravega in

šem kmetu se vedno tiči nekak zli duh, ki ga podpihuje, češ: le toži, pa vzami si advokata, da bodeš bolj sigurno zmaga! Res mogoče dobi pravdo a sodniški in advokatski stroški ter nepotrebni poti znašajo več kakor pa profit pravde. Ena ali dve pravdi dobljeni, potem pa že začne na človeku jezdit pravdarski zlodej.

Naša dolžnost je bila, da smo spregovorili o kmet. pravdarsstvu v našem listu in se obračamo tudi do krajevnih odborov naše Kmet. zveze, naj oni opozarjajo naše somišljenike na nepregledno gospodarsko škodo, ki poganja na propast našega kmeta iz strasti pravdarsstva. V krajevnih odborih naših Kmet. zvez so sami resni, trezni, vzgledni ter uplivni možje, ki bodo storili veliko dobro in rešili marsikaterega kmeta — bobna, ako ga bodo odvrčali od advokatov in sodnij.

Naš slovenski kmet se je že obrnil marsikaterega sovražnika, naj se varuje onegal ki mu je v lice najprijaznejši, a mu zna segati najbolj globoko v žep — advokata in sodnije.

Kako sadim tobak dobičkanosno?

(Piše Davorin Zunkovič.)

Kakor znano, so v Sloveniji leta 1921 začeli prvič javno saditi tobak. Vsepeh je bil zelo ugoden. kajti suho vreme lanskega leta je zelo ugodno vplivalo na razvoj in rast tobačnice. Klub temu pa pridelovalci tobaka v kolikor je pisec tega poučen — niso bili zadovoljni z izkupičkom, ki so ga dobili za tobak, ker je finančni minister plačeval tobak od 56 do 12 K za kilogram, kar velike stroške zadostno krije morda samo tam, koder so na razpolago poceni delavske moči (kaznjenci, ujetniki, šolski otroci). Kakor se govori, se torej za letošnje leto ne bo oglasilo mnogo oseb, ki bodo hotele saditi tobak, k večemu za slučaj, ako finančno ministrstvo prav izdatno zviša odkupne cene za tobak.

Lotil sem se rešiti vprašanje, bi se li ne dalo doseči od sajenja tobačne rastline večjih dohodkov na ta način, da se uporabi n. pr. tudi seme tobačne rastline, ki ga rastlina obradi v precejšnji množini. Naneki njivi, v začetku oktobra nabral krog dve litra tobačnega semena, ki sem ga ki je bila posejana s tobakom, sem dobil od samo 8 do 10 rasilin. Smatral sem, da se bi iz semena potom destilacije (izčiščenja) moglo pridelati podisi kaka alkohol vsebujoča tekočina, ali pa kakava vrsta olja. Za prvi poskus je bila množina semena, ki sem ga imel, veliko premajhna in ko sem si hotel nabrati še več semena, je bilo na njivi že vse pospravljeno. Napravil sem poizkus, kako pridobivati iz tobačnega semena olje. Kmalu sem dognal, da, ako sem dal na papir zrnce in isto pritisnil z noževno špičo ob papir, se je poznalo olje na papirju. Bil sem torej prepričan, da vsebuje tobačno seme precej olja. — Vprašal sem Tomaža Krajnca, izdelo

valca bučnega olja v Framu, je-li bi mi za poizkus ne mogel iz te množine tobačnega semena izprežati olje. Rekel mi je, da je to izključeno tako dolgo, dokler bi najmanj 100 litrov tobačnega semena ne mogel skupaj spraviti. Svetoval mi pa je, da naj tobačno seme na drobno zmeljem in to kuham na vodi. Olje stopi na to na površino vode, kjer se lahko odvzame z žlico. To delo mi je izvršil lekarnar Savost v Magdalenskem predmestju v Mariboru. 475 gramov tobačnega semena je dalo 57 gramov olja, torej 12 odstotkov. Ako se pa pomisli, da se to olje ni delalo v kakih hidravličnih stiskalnicah in da se vsega olja ni moglo posneti od vode, se sme smatrati, da bi se moglo iz tobačnega semena pridelati najmanj 20% olja, ako bi se namreč umno izdelalo, bi torej 10 litrov tobačnega semena dalo prav gotovo 1 liter olja.

V nadaljnje pojasnilo bi pripomnil še sledeče: Nabral sem seme na tobačni njivi, na kateri je bilo nasajenih 2000 tobačnih rasilin.

Pri enakih okolnostih rasti, kakor v lanskem letu, se dobi od ene tobačne rastline ¼ litra tobačnega semena, kar bi dalo za vsem 500 litrov semena, in iz teh 500 litrov bi se dalo pridelati najmanj 50 litrov olja. Sadilec tobaka je dobil za nasajeni tobak na svoji njivi 5300 K, 50 litrov olja za jed bi bilo po današnjih cenah vredno 90 K liter, torej 4500 K, ako bi se za uporabljalo za industrijske namene, bi bilo to olje najmanj polovico gorivoznačenega zneska vredno, torej okrog 2250 K. Tobčno seme bi torej pomnožilo dohodke od 5300 kron na 9800 kron, morebiti samo na 7550 K, to je za 85 oz. 42% odstotka. Brez dvoma bi bilo pod takimi okolnostmi sajenje tobaka zelo dobičkanosno.

Olje, pridelano iz tobačnega semena, ima enako barvo, kakor olivno olje, je prijetnega okusa in v vse buje nobenih strupenih snovi, kajti v tobačnem semenu ni nobenega nikotina. Umevno da vsled majhne množine olja iz tobačnega semena pri tem poskusu nisem mogel dognati, jeli ima tako olje visoko vrednost kot človeška hrana.

Sklepno bi še omenil, da ti podatki ne temeljijo na kakem statističnem preračunanju, kajti nisem bil pripravljen na tač uspeh, toda kakih bistvih enihiferenc ali razlik ne bo. Na vsak način je pa zanimivo, da se je dognalo, kako malo se v našem narodnem gospodarstvu pobrigamo tudi za postranske izdelke; ker se je v tem slučaju smatralo, da tudi tobačno seme vsebuje strup, kakor ga vsebuje rastlina, saj tozadevno se še, kakor se zdi ni nikdar napravil kak poskus. Znano je samo, da se je do sedaj iz tobačnega listja destiliralo neko eterično takozvano tobačno olje. — Nadaljni tozadevni poizkusi bi se naj napravili v letošnji jeseni, kajti sedaj nima nihče v zalogi večje množine tobačnega semena.

Širite katoliške liste!

prav lahko zmenila! — Z Bogom vam voščim in poklon kapitanu Smoleitu!“

In tedaj je izbruhnil požar nezadovoljnosti med uporniki. Očitali so Silverju, da hoče skleniti zasebni mir in da hoče izdati svoje tovariše, — skratka, povedali so mu prav to, kar je v resnici nameraval.

Nemogoče se mi je zdelo, da bi se izvykel iz te zagate. Pa Silver jim je bil dvakrat kos. Za norce in ostle jih je imel, neobhodno potrebno je, jim je kričal, da govori jim z zdravilcem. Mahal jim je z zemljevidom pred očmi in jih izpraševal, ali hočejo prelomiti pogodbo v trenutku, ko so že čisto blizu zaklada.

„Ne! Pri moji bergli, da ne!“ je vpu. „Mi bomo prelomili pogodbo, mi, ko pride naš čas, do tedaj pa bodemo vodili tegale zdravnika za nos!“

In zapovedal jim je, naj naložijo spet drv na ogenj, ter je odšel na svoj bergli, naslanjajoč se z eno roko na svojo ramo. Uporniki pa so ostali v koči, bolj zmedeni od njegovega kričanja, ko pa prepričani od njegovih besed.

Pri plotu se je ustavil.

(Dajje prihod.)

čistega! Prav verjetno je, da bodele vsi zboleli na mrzlici, še preden pride iz tega nesrečnega kraja! Silver, čudim se, prebrisani ste, pa greste in se utaborite sredi tegale močvirja! Najenostavnejših pojmov o — zdravju vam manjka!“

Vsakemu je dal njegovo zdravilo in kakor pokorni šolarji so ga vzeli, da je bilo smešno gledati te krvičeljne upornike in roparje.

Nato pa je dejal:

„Za danes sem opravil. Sedaj bi pa rad govoril s temle fantom!“

George e pri vratih z grenkim obrazom požiral svoje zdravilo. Pri teh zdravnikovih besedah pa se je sunkoma obrnil in zakričal:

„Ne!“

„Močli!“ se je zadril Silver, uderil po sodu in pogledal krog sebe kakor lev. — „Gospod zdravnik“, se je spet prijazno obrnil k nama, „hvaležni smo vam za vašo ljubeznivost in pokorno jemljemo vašo zdravila, kakor sami vidite! — Jim, dajte mi čestno besedo, da nam ne bodete učiti!“

Dal sem mu jo.

Torej, gospod doktor, stopite preke plota in pripeljal vam bom jima do plota. Tudi skozi kolovje se bosta